روزنامه شرق

سال یازدهم • شماره ۱۸۴۹ • ۱۶صفحه • ۱۰۰۰ تومان

شنبه ۱۳ مهر ۱۳۹۲ • ۲۹ ذی‌القعده ۱۴۳۴ • ۵ اکتبر ۲۰۱۳

برای سومین بار صورت گرفت

دعوت پادشاه عربستان از هاشمی

گروه سیاسی: «غلامعلی رجایی»، مشاور فرهنگی رییس مجمع‌تشخیص‌مصلحت‌نظام روز گذشته در وبلاگ خود از نامه‌ای خبر داد که پادشاه عربستان برای آیت‌الله هاشمی ارسال کرده است. رجایی نوشت: «سه‌شنبه بود که شنیدم ملک عبدالله پادشاه عربستان‌سعودی برای حج امسال از...

صفحه ۲

احمدی‌مقدم اعلام کرد

پوشش بازداشتگاه‌های «ناجا» توسط قوه‌قضاییه تا دو سال آینده

ایسنا: فرمانده ناجا درباره حواشی مراسم استقبال از رییس‌جمهور، گفت: هیچ اتفاقی در مراسم استقبال رخ نداد و در حال حاضر هیچ پرونده و شاکی‌ای در این خصوص در اختیار پلیس نیست که بخواهیم آن را پیگیری کنیم. احمدی‌مقدم با بیان اینکه باید توافقنامه‌ای...

صفحه ۶

دیپلماسی روحانی زیر ذره‌بین ائمه جمعه

گروه سیاسی، علی ذهابی: سفر روحانی به نیویورک واکنش‌های مختلفی به‌همراه داشت. از موافقانی که رویکرد دولت تدبیر و امید را راهگشای مشکلات کشور می‌دانند، تا آنهایی که شکل دیپلماسی رییس‌جمهوری را مطابق با ارزش‌های جمهوری اسلامی نمی‌دانند. در این میان اما برخی منتظر انعکاس رویکرد تازه سیاست خارجی در خطبه‌های ائمه جمعه به‌عنوان یکی از تریبون‌های رسمی و تاثیرگذارکشور بودند؛ تریبونی که در نخستین هفته پس از بازگشت روحانی از سفر پرحاشیه «نیویورک»، ایرادی جدی بر روند دیپلماسی رییس‌جمهوری از آن به گوش نرسید. البته برخی از ائمه جمعه نسبت به «ضرورت بی‌اعتمادی به آمریکا» هشدار مستقیم و غیرمستقیم دادند. دیروز اولین نماز جمعه پس از بازگشت حسن روحانی از نیویورک اقامه شد. سفری با رویکردی جدید و اتفاقاتی تازه؛ از استقبال جهان از رییس‌جمهوری ایران گرفته تا شکستن تابوی مذاکره با آمریکا که اوج آن در تماس تلفنی روحانی و اوباما بود. تغییر رویکردی که دیروز نمود آن را می‌شد در جملات خطیبان نماز جمعه جست‌وجو کرد. البته عبور کمرنگ از شعار مرگ بر آمریکا هم از نوع خود جالب توجه بود. چنان که محمدحسین صفارهرندی وزیر سابق ارشاد اسلامی که دیروز سخنران پیش از خطبه‌های نماز جمعه تهران بود پس از سر داده شدن شعار «مرگ بر آمریکا» از سوی برخی حاظران گفت: «مگر من شعار دادم که شما جواب من را می‌دهید؟» هرچند وی بلافاصله پس از اعتراض به شعاردهندگان گفت: «این خشم به واسطه خاطرات گذشته این مردم است و این می‌تواند پیام ما باشد.» اما ساعاتی بعد صفارهرندی به فارس گفت: وقتی از نماز جمعه برگشتم انعکاس مطلبی را که خطاب به نمازگزاران و مردم گفته بودم مشاهده کردم؛ متاسفانه یکی از خبرگزاری‌ها، به‌گونه‌ای متضاد با آنچه واقع شده بود، خبر را انعکاس داده یا برداشت نادرست بازتاب‌دهنده خبر، به چنین چیزی دامن زده است. این عضومجمع‌تشخیص‌مصلحت نظام تصریح کرد: یکی از رسانه‌ها برای خبر سخنرانی بنده تیتری زده بود که عنوانش «اولین واکنش‌ها به شعار مرگ بر آمریکا در نماز جمعه تهران» بود. ماجرا از این قرار است که من با استناد به این اقدام خودجوش مردم، گفتم بنده شما را دعوت به شعار نکردم بلکه این شعار متاثر از خاطرات تلخی است که از گذشته نسبت به آمریکا دارید. وی بر همین اساس گفت: حتما می‌توان منتظر بود در ۱۳آبان امسال شعارهای مردم طنین بالاتری نسبت به گذشته داشته باشد و این کاملا متاثر از رفتاری خواهد بود که احیانا آمریکایی‌ها در روزهای آینده در خلال پیشرفت مذاکرات از خود نشان می‌دهند.

ادامه در صفحه ۲

«دیپلماسی ایرانی» در کانون توجه هفته‌نامه‌های جهان

روحانی روی جلد «تایم»

صفحه ۳

بدهی ۱۴۰هزارمیلیارد ریالی ۲ خودروساز

صفحه ۴

یادداشت

نظرسنجی؛ پیش‌شرط‌ها و پیامدها

بهروز گرانپایه
روزنامه‌نگار

۱۱سال پیش در چنین روزهایی انتشار نتایج نظرسنجی از شهروندان تهرانی درباره روابط ایران و آمریکا توسط خبرگزاری رسمی ایرنا، التهاب شدیدی را در جامعه برانگیخت. نظرسنجی به سفارش مرکز پژوهش‌های مجلس و همزمان توسط سه موسسه وابسته به وزارت ارشاد، جهاد دانشگاهی و اطلاعات انجام شد و یافته‌های هر سه نظرسنجی که بر نظر مردم نسبت به انجام مذاکره و برقراری رابطه با آمریکا متمرکز بود، با تفاوت‌هایی دوتا سه‌درصدی یکدیگر را تایید می‌کردند. در آن مقطع، بین ۶۸ تا ۷۶درصد شهروندان تهرانی موافق انجام مذاکره با آمریکا بوده و برقراری رابطه را در جهت منافع عمومی ارزیابی می‌کردند. انتشار نتایج نظرسنجی‌ها در رسانه‌های عمومی اما با واکنش‌ها و مخالفت‌هایی روبه‌رو شد. افراد و جریان‌هایی که موافق انعکاس این یافته‌ها نبودند، در مقام نفی و انکار نتایج نظرسنجی‌ها برآمدند و قاضی معروف تهران که این‌روزها ظاهرا متواری است، ماموریت یافت تا با شیوه‌های اختصاصی خود جعلی و نادرست‌بودن نظرسنجی را به اثبات برساند. مقاومت در برابر انجام مذاکره و برقراری رابطه با آمریکا در ایران چنان‌که می‌دانیم چند دلیل و منشا متفاوت دارد: ۱- منشا تاریخی که متاثر از نقش محوری آمریکا در کودتای ۲۸ مرداد و به‌تاخیرانداختن روند دموکراتیزاسیون در ایران است. ۲- منشا ایدئولوژیک که بعد از پیروزی انقلاب اسلامی و به‌تبع تفسیرها و تعابیر امام‌خمینی(ره) از دخالت‌های پنهان و آشکار آمریکا در امور داخلی ایران در فرهنگ سیاسی ریشه دواند و ۳- سیاسی- استراتژیک که به‌موازات افزایش نقش جمهوری اسلامی ایران در منازعات و تحولات منطقه‌ای تشدید شده است. صرف‌نظر از واقعیت این تقابل و تخاصم که هم کهنه و دیرپا و هم تازه و روزآمد است، نفس موضوع مذاکره و برقراری رابطه ایران و آمریکا به چالش و ابزاری برای رقابت بین جناح‌ها و جریان‌های سیاسی- اجتماعی در ایران- و البته آمریکا- بدل شده است. جامعه ایران در حال حاضر، از نقطه‌نظر نوع نگاه و رویکرد به موضوع مذاکره و رابطه با آمریکا به دو جریان موافق و مخالف تقسیم می‌شود. در چنین مواقعی این پرسش مطرح می‌شود که کدام دیدگاه باید مبنای سیاستگذاری و اتخاذ مواضع قرار گیرد؟ دیدگاه اقلیت یا نظر اکثریت؟ وزن اجتماعی هر یک از این دو دیدگاه چگونه و با چه سازوکار خدشه‌ناپذیری قابل اندازه‌گیری است؟ قاعدتا در یک فضای آرام و عادی، تصمیم‌گیری در این امور برعهده نهادهای قانونگذار و سیاستگذار است. چرا که فرض بر این است که این نهادها در فرآیندی قانونی و توسط مردم انتخاب شده‌اند و بنابراین در چارچوب منافع‌ملی و در راستای برآیند افکارعمومی، مسایل را بررسی و چاره‌اندیشی می‌کنند. اما در شرایط وجود مناقشه بین جریان‌های سیاسی و بروز اختلاف‌نظرهای جدی و دخالت عنصر رقابت و کشمکش‌های گروهی و آمیخته‌شدن منافع‌ملی با مصلحت‌سنجی‌های حزبی و جناحی تصمیم‌گیری سخت و دشوار می‌شود. در این مواقع، هر گروه و جریانی نظر و دیدگاه خود را حق و معیار قرار می‌دهد و بسته به میزان تقوای سیاسی‌ای که از خود نشان دهد، دیگران و دیدگاه‌های مخالف را به باد انتقاد یا دشنام و ناسزا می‌گیرد.

ادامه در صفحه ۴

یادداشت . سیاست

چرا اسراییل عصبانی است

حمیدرضا آصفی
سخنگوی پیشین وزارت خارجه

موضوعی که بر عصبانیت رژیم صهیونیستی دامن زد پیروزی دکتر روحانی و تغییر گفتمان و رویکردها در نظام بود. رژیم صهیونیستی که همواره با حربه پوسیده مظلوم‌نمایی تلاش می‌کرد تا اجماع جهانی را علیه جمهوری اسلامی ایران ایجاد کند، با ظهور گفتمان جدید و ظهور ادبیاتی متفاوت از سال‌های گذشته شگفت‌زده شد و خود را خلع‌سلاح‌شده دید؛ ادبیاتی که در عین پایبندی به اصول و آرمان‌های نظام، انقلاب و راه امام و رهبری با تمسک به گفتمانی متفاوت و مطابق با فهم بین‌المللی سیاست‌های کشور را دنبال کرده و می‌کند. از این‌رو رژیم صهیونیستی سازمان‌ملل را به‌زعم خود فرصت مناسبی برای به‌چالش‌کشیدن سیاست‌های جمهوری اسلامی ایران و دولت جدید می‌دانست. نشست مجمع عمومی سازمان‌ملل در هفته پیش در حالی برگزار شد که رژیم صهیونیستی در عرصه دیگر یعنی در سوریه نیز به اهداف ماجراجویانه خود نرسید. پیش از این رژیم اسراییل به‌همراه چند کشور مرتجع منطقه درصدد بودند پای دولتمردان کاخ‌سفید را به جنگی که عاقبت آن مشخص نبود بکشانند. اما جمهوری اسلامی ایران به‌همراه روسیه، با درپیش گرفتن یک دیپلماسی قوی و مبتکرانه، منطقه را از جنگی که سرنوشت نامعلومی را برای آن رقم می‌زد و خاطر رژیم صهیونیستی را از جبهه سوریه و لبنان آسوده می‌کرد رهانید و همین مساله کفه سیاسی دولت جدید را در منطقه، جهان و همچنین سازمان‌ملل سنگین‌تر کرد. دکتر روحانی با درک صحیح از شرایط منطقه و موقعیت برتر ایران و ضعف و فتور جبهه مخالف، به تبیین سیاست‌ها، رویکردها و بایدها و نبایدهای جمهوری اسلامی پرداخت. در حالی که رییس‌جمهوری کشورمان در سخنرانی خود در سازمان‌ملل هیچ اشاره مستقیمی به رژیم صهیونیستی نداشت اما مطالب بیان‌شده به‌گونه‌ای بود که مظلومیت و حقانیت جمهوری اسلامی ایران را مطرح و رسوایی و سیاست‌های فریب و خصمانه رژیم صهیونیستی را برملا کرد به‌طوری که نخست‌وزیر این رژیم در سخنان خود ۷۵بار اسم ایران و ۲۵بار نام رییس‌جمهوری کشورمان را ذکر کرد؛ نکته‌ای که در تمام تاریخ سازمان‌ملل بی‌سابقه بوده است. این رویداد نشانگر هیچ‌چیز نیست مگر اوج عصبانیت و انزوای رژیم صهیونیستی. این رژیم که ادامه حیات خود را در سایه آشوب، تنش و تشنج در منطقه می‌داند همواره درصدد بوده است تا روابط ایران با کشورهای دیگر به‌ویژه کشورهای غربی روابطی متشنج و ناپایدار باشد. آب شدن یخ روابط میان ایران و کشورهای غربی بیش از هرچیز رژیم صهیونیستی را نگران می‌کند. فضای جدید در روابط ایران و غرب و تحرک بیشتر دیپلماتیک ایران در منطقه و در سازمان‌های بین‌المللی مانند سازمان کنفرانس اسلامی و جنبش غیرمتعهدها که اکنون ریاست آن را ایران برعهده دارد، موجب تقویت روابط با کشورهای مترقی و پیشرو و از سوی دیگر ضعف رژیم صهیونیستی است. این رژیم در ۲۰سال گذشته با حربه مظلوم‌نمایی و تلاش برای نشان‌دادن چهره جنگ‌طلب از جمهوری اسلامی درصدد بوده تا متاع بی‌ارزش و بی‌خریدار خود را در بازار روابط بین‌المللی ارایه کند. اکنون با گفتمان دولت جدید و تقویت روابط ایران با کشورهای منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای به‌ویژه کشورهای اروپایی بیش از هر زمان سیاست‌های آقای نتانیاهو و هم‌پیمانانش را بی‌اعتبار و بی‌خریدار کرده است.

ادامه در صفحه ۲

تیترها

رییس سازمان میراث فرهنگی:

۷هزار لوح هخامنشی به ایران باز می‌گردند

صفحه ۶

وزیر بهداشت از بی‌پولی انتقاد کرد

فرار روسای بیمارستان‌ها از قصاب و بقال

صفحه ۶

«ایران‌زمین» به دلیل پروژه بابک زنجانی فرو نشست

صفحه ۶

در صفحات

ریشه‌یابی ۳ دهه تنش در روابط ایران و آمریکا

با آثار و گفتاری از: فواد ایزدی، علی بیگدلی فرحناز زرین‌لعل، حسین دهشیار، بهمن کشاورز و محمدعلی مشفق /صفحه‌های ۷تا۹

سینما، فرمی برای تفکر

مازیار اسلامی، مراد فرهادپور و صالح‌نجفی بررسی کردند /صفحه ۱۴

سفر به قریه «فریدون فروغی»

با آثار و گفتاری از: کاوه آفاق هومن اژدری، سعید بر آبادی /صفحه ۱۶

حرف اول . جهان

نگرانی لیبرال‌ها از خشم فروخفته «جنبش وال‌استریت»

امیرعلی ابوالفتح . کارشناس آمریکا

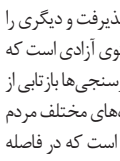
مشکلی که ریشه در چنددهه بی‌انضباطی مالی در ایالات‌متحده دارد موجب شد برای دومین‌بار در تاریخ این کشور فعالیت دولت فدرال متوقف شود. تقابل ایدئولوژیک و دوقطبی‌شدن فضای سیاسی ایالات متحده به این روند کمک کرد، به گونه‌ای که با وجود چند سال مذاکره پیاپی میان جمهوریخواهان و دموکرات‌ها سرانجام در آخرین ماه‌های سال مالی ۲۰۱۳ کاخ سفید و کنگره نتوانستند بودجه مالی سال ۲۰۱۴ را به تصویب برسانند. بهانه این موضوع نیز اجرای سیاست‌های رفاهی دولت اوباما به ویژه قانون مراقبت‌های درکانی موسوم به «اوباما کِر» بود. طیف تندور حزب جمهوریخواه یعنی جنبش تی پارتی مصمم است تا با آنچه «سوسیالیستی‌شدن اقتصاد آمریکا» لقب داده، مبارزه کند. از دید تی پارتی برنامه‌هایی همچون اعمال بیمه‌های اجرایی، تصویب قوانین نظارتی بر فعالیت‌های کسب‌وکار، اصلاحات مهاجرتی و افزایش هزینه‌های دولت نشانه‌ای از تغییر ماهیت نظام بازار آزاد به نظام سوسیالیستی اروپایی است. به همین دلیل تی پارتی قسم خورده است این بار از موضع خود در قبال برنامه‌های اوباما کوتاه نیاید. این در حالی است که جناح لیبرال در ایالات متحده اعتقاد دارد اگر تغییرات چشمگیر در وضع موجود حادث نشود، آشوب‌های اجتماعی و چه‌بسا انقلاب، ساختارهای کنونی را در هم می‌ریزد. از نظر لیبرال‌ها ادامه فاصله عمیق طبقاتی میان اکثریت قشر متوسط و معدود ابرثروتمندان که از آنها به‌عنوان «یک‌درصدی‌ها» یاد می‌شود و همچنین فعالیت بخشی از سرمایه‌داران طماع وضعیت اجتماعی ایالات متحده را شکننده می‌کند. از به هم پیوستن اعتراضات اجتماعی و اقتصادی که با حضور نژادهای مختلف در آمریکا ابعاد گسترده‌ای به خود گرفته است، امکان وقوع خشم اجتماعی امکان‌پذیر خواهد بود. لیبرال‌ها معتقدند اگر در سال ۲۰۱۱ و ۲۰۱۲، جنبش تسخیر وال‌استریت، یک جنبش مسالمت‌آمیز و بدون خشونت بود، استمرار تعارضات اجتماعی می‌تواند چنین جنبش‌هایی را به سمت خشونت‌ورزی سوق دهد. بنابراین از دید لیبرال‌ها تا پیش از آنکه فرصت سپری شود باید قوانینی چون قانون مقررات درمانی به مورد اجرا گذاشته شود.

ادامه در صفحه ۱۴

سرمقاله

در نفی نظرسنجی‌های محرمانه

محسن گودرزی . استاد دانشگاه

اخیرا رییس‌جمهور محترم به دو موسسه نظرسنجی دستور داد تا درباره رابطه ایران و آمریکا از مردم ایران نظرسنجی کنند. این دستور به‌معنای تمایل دولت برای شنیدن نظرات گروه‌های مختلف مردم است و می‌خواهد بداند مردم درباره یکی از مهم‌ترین مسایل کشور و اقدامات دولت چگونه فکر می‌کنند، تا چه حد موافق یا مخالفند و میزان موافقت و مخالفت در میان گروه‌های مختلف اجتماعی چگونه است. گروه‌های مختلف مردم در زندگی روزمره خود با مسایل مختلفی مواجه می‌شوند که درباره آن، نظر موافق یا مخالف ابراز می‌کنند. خواه این نظرات درباره تصمیماتی باشد که دولت یا مجلس می‌گیرند و خواه درباره رفتار گروه‌های سیاسی، احزاب، رسانه‌ها و... . آنان به مدد رشد اینترنت، دنیای اطراف خود را ارزیابی می‌کنند و این ارزیابی را با دیگران در میان می‌گذارند و گاه چنان صدای این ارزیابی‌ها بلند می‌شود که تصمیم‌گیرندگان ناگزیر از ارزیابی و تغییر در تصمیم خود می‌شوند. نیازی به گفتن نیست که اگر بخش‌هایی از مردم با یک سیاست مخالف باشند و با آن همراهی نکنند، ممکن است به شکست یا ناکامی آن بینجامد یا به نارضایتی منتهی شود. گروه‌های مختلف از سه طریق صدای خود را به صاحبان قدرت می‌رسانند، یکی رسانه‌های آزاد، دیگری از طریق نظرسنجی‌ها و سرانجام در روز انتخابات و پای صندوق رای. این سه به‌هم وابسته‌اند و جدا کردن آنها از یکدیگر، روزبه‌روز دشوارتر می‌شود. کارآمدی این هر سه بسته به آن است که در کنار هم باشند. نمی‌توان یکی را پذیرفت و دیگری را نفی کرد. افکارعمومی نتیجه گفت‌وگوی آزادی است که عمدتا در رسانه صورت می‌گیرد و نظرسنجی‌ها بازتابی از این جریان و شیوه تصمیم‌گیری گروه‌های مختلف مردم است. نظرسنجی همان صندوق رای است که در فاصله زمانی کوتاه و درباره موضوعات مختلف به میان مردم آورده می‌شود. اغراق نیست اگر بگوییم نظرسنجی، هیچ جایگزین دیگری ندارد. نظرسنجی اگر با رعایت موازین علمی و به‌صورت بیطرفانه انجام شود، بازتابی دقیق از افکارعمومی و خواست عمومی مردم است. اکنون که دولت به این روش روی آورده است و می‌خواهد یکی از مهم‌ترین مسایل پیش‌روی کشور را با اتکا به این روش علمی جلو ببرد، ضروری است به مقتضیات و پیش‌شرط‌های لازم آن توجه کند تا این تصمیم، اثربخش و کارآمد شود. تنها انجام نظرسنجی کافی نیست، آنچه نظرسنجی را به ابزاری دقیق در سیاستگذاری تبدیل می‌کند، استقلال، بیطرفی علمی و امکان گفت‌وگو درباره نتایج است. از این‌رو، لازم می‌بینم دو نکته را برای افزایش دقت و کارایی نظرسنجی مطرح کنم: وقتی مردم به پرسشنامه‌های نظرسنجی پاسخ می‌دهند، انتظار دارند از نتایج آن باخبر شوند. محرمانه کردن نتایج موجب تمایل به تفسیر افراطی نظرسنجی می‌شود. به تجربه دیده‌ام که حتی مسوولان نتایج نظرسنجی را زمانی واقعی می‌دانند که گرایش انتقادی و نفی وضع موجود در آن قوی باشد. جای این بحث در اینجا نیست و در مجالی دیگر بحث کرده‌ام که محرمانه کردن فقط میل شنیدن «سخنان مگو» را افزایش می‌دهد و راه را بر درست شنیدن نتایج نظرسنجی می‌بندد. مردم درباره مسایل مختلف داوری خود را دارند، اگر نظرسنجی‌ها منتشر شوند و درباره نتایج آن گفت‌وگو شود، هم اعتمادشان به‌نظرسنجی افزایش می‌یابد و هم زمینه‌ای برای اتفاق‌نظرملی را فراهم می‌کند. انتشار نتایج نظرسنجی‌ها می‌تواند به جریان گفت‌وگوی عمومی دامن بزند و از این طریق فهم ما را از دیگرانی که با ما متفاوتند و نظراتی مخالف دارند، افزایش دهد. در عین حال، اعضای جامعه و گروه‌های مختلف خود را در آینه نظرسنجی‌ها می‌بینند و آگاه می‌شوند که دیگر گروه‌ها و افراد نیز به اندازه آنان نسبت به سرنوشت جامعه حساسند. نتایج نظرسنجی، آینه‌ای است در برابر جامعه تا خود را بنگرد و عیب و حسن خویش را ببیند. تصورات خود را معقول کند و واقعی بیندیشد.

ادامه در صفحه ۱۴

مراسم ترحیم

شادروان ایمان ابراهیمبای سلامی

خبرنگار حوزه سیاسی و مجلس روز یکشنبه ۱۴ مهر ساعت ۱۶ الی ۱۷/۳۰ در مسجد نور - میدان فاطمی تهران برگزار می‌شود. حضور سروران ارجمند موجب امتنان است.

از طرف دوستان و خانواده مرحوم

حضرت حجت‌الاسلام‌والمسلمین حاج آقای یونسی

انتصاب شایسته حضرتعالی به عنوان دستیار ویژه رییس‌جمهور در امور اقوام و اقلیت‌های دینی و مذهبی که حاکی از شایستگی و لیاقت جنابعالی است را صمیمانه تبریک و تهنیت عرض می‌نماییم و برایتان آرزوی توفیق داریم.

محمد امیر مظاهری، داوود کرمی، مهدی رحمانیان

